
Ierosināta lieta par normām, kas regulē personas atzīšanu par rīcībnespējīgu

Satversmes tiesas 1. kolēģija ir ierosinājusi lietu „Par Civillikuma 358. panta un 364. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam”.

Satversmes 96. pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.

Apstrīdētās Civillikuma normas noteic, ka persona atzīstama par rīcībnespējīgu, ja viņa ir garā slima un tai trūkst visu vai lielākās daļas garīgo spēju; pār rīcībnespējīgām personām iecelama aizgādība; rīcībnespēju atjauno, ja persona ir izvesēļojusies.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka viņa garīgās atpalcības dēļ jau vairākus gadus esot atzīta par rīcībnespējīgu. Latvijas normatīvie akti neparedzot alternatīvas pilnīgai rīcībnespējai, tādēļ rīcībnespējīgai personai esot pilnībā liegtas iespējas patstāvīgi pieņemt nozīmīgākos lēmumus attiecībā uz savu dzīvi. Pieteikumā norādīts, ka, paredzot tikai viena veida un apjoma rīcībnespējas ierobežojuma noteikšanu, tiek liegtas citas alternatīvas, kas būtu saudzējošākas pret attiecīgo personu, piemēram, daļēja rīcības spējas ierobežošana. Pieteikuma iesniedzēja apgalvo, ka, lai arī atsevišķos jautājumos viņai ir nepieciešama palīdzība, vairākas viņas tiesības, piemēram, strādāt vienkāršu darbu, veidot ģimenes dzīvi, tiek liegtas nepamatoti.

Pieteikumā izteikts viedoklis, ka apstrīdētās normas ierobežo pieteikuma iesniedzējas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību lielākā apmērā nekā tas nepieciešams. Tādēļ pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas nesamērīgi ierobežo viņas tiesības uz privāto dzīvi.

Saeima ir uzaicināta līdz 2010. gada 28. jūnijam iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Lietas sagatavošanas termiņš ir 2010. gada 28. septembris.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.